

MIRALL TRENCAT

Mercè Rodoreda

FRAGMENT 1

Aquells ulls vellutats i aquell riure encomanadís l'havien enamorat. Recordaria sempre l'entrada de la Teresa al saló, amb el vestit de moaré de color d'avellana, una rosa rosa al pit i un abric de mantes fins als peus, enfredorida, queixant-se del temps. Amb prou feines es digueren quatre mots, però, en separar-se, ella li donà la mà rient com si l'hagués conegut de tota la vida. La tornà a veure el dia de Reis, també a casa del germà d'en Quim. En Rafael li digué que els havia invitat a dinar tots dos, amb mitja dotzena d'amics, perquè tant ell com ella anaven una mica perduts: ella viuda feia poc més d'un any i ell sense cap parent a Barcelona. A l'hora del cafè, quan els homes es quedaren sols, Valldaura preguntà de quins Goday havia sortit aquella Teresa. "No ho sé ben bé", li contestà en Rafael evasivament, "però com que és la viuda de Nicolau Rovira està molt ben relacionada i té totes les portes obertes". La Teresa i l'Eulàlia, la dona d'en Rafael, s'havien fet molt amigues i algunes vegades sortien juntes a mirar aparadors. Una setmana després d'aquell dinar, Valldaura, que es passejava tot sol pel passeig de Gràcia, les veié baixar d'un cotxe a l'entrada del carrer de Casp. La Teresa duia un capell amb plomes d'ocell del paradís. "Quines plomes més boniques", li digué Valldaura tot posant-se-li al costat. "¿Vol dir que no se'n riu?" La Teresa feia molt de goig i tots els homes es giraven a mirar-la. Ell anava a agafar-li el braç, però es repensà: a Barcelona aquelles coses no es podien fer. Caminaren una estona junts i abans de deixar-les els digué que trigarien bastant a tornar-se a veure perquè havia rebut una carta de París i se n'hi havia d'anar abans d'acabar la setmana.

Al cap de dos dies Valldaura anà una tarda a can Culleretes. Tenia el costum d'anar-hi a menjar nata el dia abans de marxar, quan ja tenia la maleta a punt. Era la seva manera de dir adéu a Barcelona. Quan més distret estava sentí la veu de la Teresa: "¿Em puc asseure a la seva taula?" El mosso se'ls acostà de seguida: "¿Com sempre, senyora Rovira?" La Teresa rigué: "Sí, Joan, nata i ensaïmada". I tot deixant els guants i el portamonedes a la cadira del costat digué a Valldaura, que encara no s'havia refet de la sorpresa: "Ja veu que faig com vostè". Parlaren del temps, dels Bergadà, d'en Joaquim, que la Teresa no coneixia. Després estigueren un moment sense saber què dir. La Teresa féu un sospir: "Que bonic deu ser viatjar..." Ell li contestà que ja començava a estar cansar d'anar pel món tot sol i que sempre li havia fet por de casar-se amb una estrangera. "De vegades surt bé, però mai no he tingut ganes de provar-ho". Tot d'una es recordà de la Bàrbara i es tornà vermell. La Teresa esbarrià la nata amb la punta de la cullereta i tot mirant-lo amb els ulls plens de falsa innocència pensà: "¿Que en deus tenir d'embolics pel món!" Gairebé no parlaren més. Quan s'aixecaren Valldaura li digué adéu amb recança. Estava perdut.

L'endemà, abans de sortir de l'hotel amb la maleta, encarregà que cada dia fessin portar flors a la Teresa. "Violetes; fins que n'hi hagi". Seria con si l'idil·li de Viena tornés a començar. Però més de peus a terra. Deixà una capsa plena de targetes. A totes hi havia escrit: "Devotament".

FRAGMENT 2

En el tercer pis hi havia dues o tres habitacions sense mobles. La d'ella era bastant gran: com la de la seva tia. Les de les noies estaven a l'altra banda, a tocar del planxador, les unes al costat de les altres, petites... just per dormir-hi. En canvi, la d'ella era espaiosa; el llit i l'armari-mirall de fusta de llimoner, el cobrellit i la cortina de cotó d'un blau gris... S'acostà a la lluna bisellada i es mirà: era baixeta, una mica plena. La seva mare sempre deia: «L'Armanda no es pot dir que sigui maca, però té la pell de seda. Sembla que no, i és molt.» Obrí l'armari i agafà una capsa de llauna que estava mig buida; hi hauria de posar més borregos. Però encara li quedaven moltes rajoles de xocolata. Els vespres que pujava a dalt rendida, no podia dormir i a la matinada li venia gana. No hauria sabut explicar la felicitat que sentia abocada al balcó d'aquella casa, menjant borregos i una presa de xocolata darrera de l'altra mentre el cel s'anava tornant clar i començava la piuladissa dels pardals a dintre del llorer. Encara tindria temps de fer una becaïna. Però hauria de tancar fosc i despullar-se. Es tragué la roba i l'anà penjant: el davantal d'un blau fort, el vestit de percal ratllat de gris i de blanc, els enagos amb tres puntes al coixí, les unes al damunt de les altres, a l'acabament... Abans de descalçar-se obrí el balcó de bat a bat perquè l'aire l'abaltís i tirà la cortina poc a poc. S'adormí tot mirant com voleïava.

Mirall trencat. Mercè Rodoreda